

ПОВЕРАВАЊЕ ДЕЦЕ НА ЧУВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ ДРУГОМ ЛИЦУ

I

По ранијем савезном Основном закону о браку може суд пресудом којом изриче развод брака одлучити у којег родитеља ће заједничка деца остати на чувању и васпитању а може поверити ту децу и неком другом лицу или некој установи (чл. 65). Овом пропису Основног закона о браку који говори о поверавању деце другој особи или установи сличан је пропис члана 19. Основног закона о односима родитеља и деце где је предвиђена могућност да се дете одузме родитељима и повери другом лицу или установи на чување и васпитање. Овде су у ставу 3. наведене последице одузимања детета родитељима. Одузимањем детета не пристају остала права која припадају родитељима нити њихове дужности према њима. Иначе, закон не опредељује поближе положај лица коме је дете које је било одузето родитељима поверено на чување и васпитање или положај установе када је дете поверено на чување и васпитање установи.

Републичким прописима је одређено да се бивши савезни закони примењују као републички закони, но неке републике су већ издале нове прописе. Тако је СР Црна Гора издала Закон о браку (види Сл. 1. бр. 17/53) а СР Македонија је издала већ и Закон о браку (види Сл. V., бр. 35/73) и Закон о односима родитеља и деце (види Сл. V., бр. 5/73). И у тим новим прописима задржана је могућност поверавања детета другом лицу на чување и васпитање онако како је то било одређено ранијим савезним прописима.*

II

Сличне су мере, кад дође до развода брака или ако се дете одузме родитељима, предвиђене за заштиту деце и у страном законодавству.

По швајцарском праву се у пресуди о разводу брака, ако се не може дете поверити једном од родитеља, родитељима одузме родитељска власт а све друго одреди старатељски суд ⁽¹⁾. Суд, може, такође, одредити да се дете одузме родитељима и проузроковати да се смести у туђу по-

(*) Будући да у већини република важе као републички прописи ранији савезни прописи, овде се ради једноставности цитирају ранији савезни прописи.

(1) Види Gmür: Коментар уз чл. 156 и чл. 285, M. Gmür: Kommentar zum schweiz. Gesetzbuch, св. II/1, Берн 1923, стр. 254, 255, св. III/2, Берн 1927, стр. 183.

родицу или установу (*). Према члану 284. може старатељски суд ако је трајно угрожен физички или дušевни развитак детета сместити дете у туђу породицу или установу.

Према праву Савезне републике Немачке детету се при разводу брака, ако се оно не може поверити ниједном родитељу јер би иначе била у опасности личност или имовина детета, постави тотор или старатељ. Старатељ се поставља онда ако родитељи задржавају неке елементе родитељске власти, иначе се поставља тотор. Када се поставља старатељ елементе родитељске власти које не врше родитељи врши старатељ (пар. 1671. БГБ). Ако се родитељима одузме родитељска власт, може се дете по реч. 2, став 1. пар. 1666. дати на чување и васпитање туђој породици или васпитној установи. За надзор над вршењем васпитања са стране другог лица или установе може се поставити старатељ (³).

По породичном праву Немачке Демократске Републике суд ако не може поверити дете на чување ниједном родитељу, будући да је због тешких скривљених пропуста угрожен развитак детета, изриче у пресуди о разводу брака одузимање права на васпитање (пар. 26/1). Ако је родитељу одузето право на васпитање, може се одредити да се дете преда у туђу породицу на васпитање (пар. 25. наредбе о помоћи младежи) тј. смештај у туђу породицу. Таквој породици повери се затим и старатељство (⁴). Ако се из других разлога не може оставити родитељима право на васпитање може суд одредити да родитељи годину дана не могу вршити право на васпитање, а за дете треба одредити старатељство (пар. 26/2). Дете се предаје у туђу породицу на васпитање и онда када се родитељима одузме право на васпитање.

По француском праву дете се може при разводу брака поверити на чување другом лицу. Родитељи овде задрже друге саставне делове родитељске власти и врше надзор над чувањем и васпитањем детета. Но суд који одреди друго лице као привременог чувара може одлучити да је он дужан да затражи увођење туделе (чл. 303, чл. 373—2, ст. 2). Ако је родитељу одузета родитељска власт, потпуно или делимично, а други је родитељ умро или је такође изгубио право вршити родитељску власт, може суд поставити привременог чувара са обавезом да затражи туделу или да повери дете служби социјалног старања за децу (чл. 380).

По италијанском праву може се дете при разводу брака предати на чување и васпитање установи или другом лицу с тим да родитељи задрже право надзора над васпитањем детета (види чл. 155. цц). О праву надзора родитеља над васпитањем деце по другом лицу говори и члан 6. Закона о разводу брака од 1. XII 1970. Ако је понашање родитеља штетно за дете, може суд одредити одстрањење детета из куће родитеља (чл. 333. цц).

Интересна је одредба румунског Законика од 21. XII 1953. о додељивању детета другом лицу код развода брака. Ако се дете повери дру-

(*) I. Gyga: Gestaltung und Abänderung der Elternrechte geschiedener Ehegatten nach dem schweizerischen Zivilgesetzbuch (Art. 156 und 157), Базел 1953, стр. 21.

(³) V. H. Röle: Familienrecht, св. II Karsmhe 1965, стр. 266.

(⁴) Das Familienrecht der DDR, Kommentar zum Familiengesetzbuch von 20. XII 1965, Берлин 1970, стр. 242.

гом лицу или установи за заштиту омладине, суд одреди који ће од родитеља управљати имовином детета и дете заступати и давати пристанак на његове радње. Лице или установа за заштиту омладине којој је дете поверено врши према детету права и дужности које имају родитељи с обзиром на личност детета. Овде се упућује и на то да друго лице ради под надзором старатељске власти (чл. 43).

III

Већ је у судској пракси било утврђено да је поверавање детета на чување и васпитање другом лицу у пресуди о разводу брака само посебан случај делимичног одузимања родитељског права који се састоји у томе да се дете одузме родитељима. За споменућу одлуку суда није потребно да су родитељи запустили подизање детета ⁽⁵⁾, као што то тражи члан 19. Основног закона о односима родитеља и деце али се ипак може дете поверити другом лицу само ако то нужно тражи интерес детета ⁽⁶⁾. Члан 19. Основног закона о односима родитеља и деце у ставу 1. каже да се дете може одузети родитељима у случајевима које одређује Закон. Један од случајева одузимања детета родитељима је случај када су родитељи запустили подизање детета (чл. 19/2). Други случај одузимања детета родитељима је случај споменут у чланку 55. Основног закона о браку, тј. случај када се при разводу брака дете повери на чување и васпитање другоме лицу.

У првом реду треба према томе установити какав је положај другог лица када је било дете одузето родитељима јер су запустили његово подизање и предато му на чување и васпитање.

Одузимање детета родитељима има за последицу да се дете преда другом лицу на чување и васпитање. Тим одузимањем детета према ставу 3. члана 19. не престају друга права која припадају родитељима а такође не њихове дужности.

То друго лице у нашем праву није старатељ детета ⁽⁷⁾. Није реч о старатељству над младолетним лицем па ни о старатељству за посебан случај. По Основном закону о старатељству из године 1965, може, додуше, старатељ вршити такође само одређена права и дужности али је и у том случају потребно да се дете стави под старатељство а код поверавања детета на чување и васпитање другом лицу то није случај. Основни закон о старатељству у члану 50. садржи општу формулацију да је могуће поставити старатеља за посебан случај и у случајевима када је то потребно за чување права и користити појединца. Но делимично одузимање родитељских права родитељу је свакако такав случај који има веће или барем онолико значење као што га имају у Закону о старатељству набројени посебни случајеви, али тај случај у Закону није посебно наведен. Из тога

⁽⁵⁾ Види пресуду ВС Србије од 1. XI 1954, Гж 3663/54, Збирка одлука Врховних судова 1953 1955, Београд 1957, бр. 318.

⁽⁶⁾ Види пресуду ВС ФНРЈ од 12. VI 1948, Гз 40/48, Збирка одлука Врховних судова 1945—1952, Београд 1952, бр. 228, пресуду ВС Босне и Херцеговине од 22. XII 1956, Гж 651/65, ЗСО I/3 бр. 654.

⁽⁷⁾ Б. Раванић и Љ. Стојановић: О заступању малолетника, Гласник Адв коморе за АПВ 1955, бр. 8, стр. 19.

можемо закључити да у општој формули „у другим случајевима када је то потребно за чување права и користи појединца“ није обухваћен наведени случај.

Другом лицу коме је дете поверено на чување и васпитање може се признати сличан положај као што га имају родитељи у вршењу својих родитељских права. Друго лице врши део родитељских права, оно се брине за живот и здравље детета и за његово васпитање, дакле за чување и васпитање а сва друга права и дужности врше родитељи.

Та права и дужности су по општем мишљењу теорије: издржавање, заступање и управљање имовином детета. Што се тиче права и дужности издржавања можемо се позвати на члан 32/3. Основног закона о односима родитеља и деце по којем родитељ коме је одузето родитељско право задржава дужност издржавања детета. Јасно је, такође, да се може старање за личност детета одвојити од старања за његову имовину. Друкчија је, међутим, ствар при заступању. Родитељи, наиме, заступају дете у личним и имовинским стварима. Док за заступање детета по родитељима у имовинским стварима нема препреке, поставља се питање како стоји ствар при заступању у личним стварима. Заступа се становиште да родитељи задржавају право заступања детета али да им се у случају потребе то право може одузети и поверити другом лицу коме је дете дато на чување и васпитање као старатељу за посебан случај ⁽⁸⁾.

Питање је да ли је овакво тумачење ситуације која настаје ако се дете по ставу 2. члана 19. одузме родитељима правилно. То тумачење полази од тога да родитељско право садржи право и дужност чувања и васпитања детета, дужност издржавања детета, управљање његовом имовином и заступање, те да родитељима одузимањем детета остају сва друга права и дужности осим права на чување и васпитање.

Слична је ситуација при смештају детета у туђу породицу. Овај смештај је регулисан посебним републичким прописима о смештају детета у туђу породицу. Најновији пропис о томе је Закон СР Србије о смештају детета у туђу породицу, Сл. гл., бр. 19/69. Прописи о смештају у туђу породицу одређују да се може дете на смештај у туђу породицу када је његов физички или душевни развитак у породици у којој живи угрожен (види чл. 1. цит Закона, чл. 1. Закона СР Хрватске Нар. Нов. бр. 45/65, чл. 1. Закона СР Босне и Херцеговине, Сл. 1., бр. 5/65, чл. 2. Закона СР Црне Горе, Сл. 1., бр. 21/61, чл. 6. Закона СР Словеније Сл. 1. НРС бр. 34/60, чл. 1. Закона СР Македоније, Сл. V. бр. 24/60). Ови прописи у првом реду регулишу смештај који се одреди уз сагласност родитеља детета чији развитак је у породици у којој живи угрожен.

Неки закони о смештају детета у туђу породицу не говоре о правним последицама тог смештаја, но спомињу само обавезе туђе породице у погледу исхране, смештаја, васпитања, школовања и оспособљања детета за самосталан живот. Тако закон СР Србије, СР Хрватске, СР Македоније. Али, неки републички закони прописују да мора породица у које је дете смештено сва важнија питања у погледу личности решавати у споразуму са родитељима (види Закон СР Босне и Херцеговине, СР Црне

(8) А. Прокоп: Односи родитеља и деце, Загреб 1972, стр. 182.

Горе и СР Словеније) неки од њих чак наводе та важна питања. То је, нпр., предаја детета неком другом лицу на чување, прекид школовања или промена врсте школе, закључивање уговора о учењу или уговора о раду, одлучивање о избору или обављању занимања. То су, углавном, важније мере које су набројене у члану 42. Основног закона о старатељству. Из тих прописа произлази да туђа породица чување и васпитање детета не врши у потпуном обиму. Она врши само нормалне свакодневне послове а све што прелази тај обим може вршити само уз сагласност родитеља детета. С друге стране, родитељи детета које је дато на смештај у туђу породицу не задржавају само право управљања имовином и право заступања детета већ и право саодлучивања у важним мерама које се тичу личности детета.

Споменути правни режим смештаја детета у туђу породицу не важи само за дете које је дато на смештај у туђу породицу уз сагласност родитеља већ и за дете које је родитељима одузето и дато на смештај у туђу породицу. У тим прописима се, наиме, нарочито спомиње и случај када је било дете одузето родитељима (чл. 2. Закона СР Словеније, чл. 2. Закона СР Босне и Херцеговине, чл. 1/2 Закона СР Црне Горе). У споменутих републикама, према томе, нарочито данас када су савезни породични прописи постали републички прописи за давање детета које је било одузето родитељима и дато другоме на чување и васпитање важе и прописи о смештају у туђу породицу.

Ако је ситуација таква, онда треба пропис члана 19, став 2. и 3. тумачити тако као што то произлази из прописа о смештају детета у туђу породицу. Постоји, дакле, с једне стране, лице коме је дете поверено на чување и васпитање, које се брине за редовне послове чувања и васпитања детета, с друге стране, родитељи којима је дете одузето, ти задржавају право управљања имовином детета и право саодлучивања о важним мерама чувања и васпитања детета, и право заступања али то из истих разлога који важе за чување и васпитање, ако оно задире у чување и васпитање детета, само у сагласност лица коме је дете поверено на чување и васпитање.

Но, треба напоменути да ће, као што то произлази из члана 42. Основног закона о старатељству, важније мере чувања и васпитања бити по правилу такве које спадају такође у акте заступања. То треба нарочито потцртати за она правна подручја где немамо у прописима о смештају у туђу породицу посебног прописа о раздвајању послова чувања и васпитања на оне које се односе на обична и она која се односе на важнија питања. Уопште је разликовање између фактичких аката чувања и васпитања и аката заступања у личним стварима у појединим случајевима једва могуће и не одговара потребама живота. Тако, нпр. треба најпре одлучити што треба за болесно дете учинити а тек онда га дати за дуже време у завод на лечење (упор. т. 1, чл. 42) или треба одлучити да ће дете учити занат а затим склопити уговор о учењу (упор. т. 3, чл. 42) ⁽⁹⁾.

(9) Тако Donau и J. Staudingers Kommentar zum bürgerl. Gesetzbuch, 10/11 издање, пар. 1626, т. 50, Ланге у коментару Soergel—Siebert—Lange, 10. издање, пар. 1628, када говори о саставним деловима родитељске власти дели старање за личност на фактичко старање за личност и на заступање у пословима које се односе на личност.

У прописима о смештају детета у туђу породицу није решено питање како треба поступити онда ако нема о важнијим мерама сагласности између родитеља и лица коме је дете поверено на чување и васпитање. Према члану 12. и 13. Основног закона о односима родитеља и деце ово питање треба да реши онда старатељски орган. Прописи који важе за решавање несагласности између родитеља у погледу вршења родитељског права могу се, наиме, сходно примењивати и за случај да постоји несагласност између различитих носилаца родитељских овлашћења.

За овакво решење може се наћи и теоријско оправдање. Родитељско право, додуше, сачињавају поједина права и дужности, као што су чување и васпитање, издржавање, управљање имовином и заступање али оно није сума тих права и дужности већ једна целина. Због тога није могуће једноставно раздвајати та права и дужности и дати их појединим овлашћеницима. Чување и васпитање је централна тачка родитељског права. Ако се родитељима одузме право и дужност чувања и васпитања детета, онда им се, заправо, одузима само родитељско право. Са друге стране, ако се родитељима одузме чување и васпитање, онда то не може бити без утицаја на друге елементе родитељског права, нарочито на право заступања детета у личним стварима. Тако нарочито немачки аутори заступају мишљење да се на лице коме је дете поверено на чување преноси и право заступања уколико се односи на васпитање ⁽¹⁰⁾ а у швајцарском праву заступа се становиште да се право заступања може вршити само уколико то није противно сврси одузимања детета ⁽¹¹⁾. У француском праву родитељи задржавају право надзора над вршењем чувања и васпитања са стране другог лица коме је дете поверено на чување (*droit de garde*) ⁽¹²⁾.

Гореприхваћено решење о расподели појединих елемената родитељског права на родитеље и друго лице коме је дете поверено на чување и васпитање и спајање тих елемената решава једно и друго питање ⁽¹³⁾.

Томе решењу могло би се приговорити да мера из члана 19. Основног закона о односима родитеља и деце представља делимично лишење

⁽¹⁰⁾ Тако Н. Göppinger у J. Staudingers Kommentar zum bürgerl. Gesetzbuch, 10/11 издање св. 4, Familienrecht par. 1666, т. 280, Soergel—Siebert—Lange Kommentar (bürgerl. Gesetzbuch) 10. издање, св. V. Familienrecht, пар. 1666, т. 35; другаче J. Gernhuber: Lehrbuch des Familienrechts, München 1971, који држи да предаја детета у туђу породицу према 2. реч. ст. 1. пар. 1666 БГБ задире у право родитеља на васпитање, и надзирање детета и овлашћење одредити крај боравишта детета док сви други елементи старања за дете остају недирнути, право заступања има друго лице ако је постављено за старатеља за одређене послове пар. 1909 (глеј оп. с. 49, VIII, стр. 552, 553).

⁽¹¹⁾ М. Gmür Kommentar zum schweiz. Zivilgesetzbuch, Familienrecht II. Abteilung, Бери, 1927 к чл. 284 (стр. 162). Подобно наваја Н. Riedel у делу Jugendwohlfahrtsgesetz, Берлин 1965 да родитељима остаје само онај део родитељских права који није дирнут с »Fürsorgeerziehung« који дакле лежи изван намене ове мере (Н. Roedel, оп. с. стр. 776).

⁽¹²⁾ Ph. Simmler: La notion de garde de l'enfant, Revue trimestrielle de droit civil 1972, br. 4.

⁽¹³⁾ Напомиње се да чл. 120. Нацрта закона о породичним односима СР Словеније за случај развода брака и додељивања детета једном од брачних другова предлаже решење да по правилу оба родитеља споразумно одлучују ако је реч о одлучи која битно утјече на будући развитак детета.

родитељских права и да родитељима који су запустили дете не треба признавати никаквих права у личним стварима детета. Но, овде је у теорији већ учињена изнимка у погледу права заступања. Заступа се, затим, становиште да се прописи неких републичких закона о смештају детета у туђу породицу о важнијим мерама које се односе на личност детета односе само на случај када је дете дато на смештај са пристанком родитеља а не и на случај одузимања детета родитељима ⁽¹⁴⁾. Но, за то становиште нема довољно аргумената јер је у споменутих прописима категорички речено да лице коме је поверено дете на чување и васпитање нема право да само одлучује о важним мерама у погледу личности детета. Закон о смештају у туђу породицу СР Црне Горе у таквом случају тражи сагласност старатељског органа. У нашем праву је одузимање одређених права родитељима мера која се изриче у интересу детета па није толико важно да ли и каква права задржавају родитељи, важно је само то да та права не могу никада вршити на штету интереса детета.

Уосталом, за давање детета које је било одузето родитељима на чување и васпитање другом лицу могу се без даљњег примењивати други прописи о смештају у туђу породицу. У првом реду, дете се не може поверити лицу коме се не може дати у породични смештај. Овај пропис је у сагласности и са чланом 16/5. Основног закона о односима родитеља и деце. У другом реду, може друго лице добити од старатељског органа одређене износе за издржавање детета с тим да се за такве износе може тражити повраћај у целини или делимично од родитеља који су дужни издржавати дете, односно из имовине детета. На крају, лице коме је дете поверено на чување и васпитање ради под надзором органа старатељства. И овде се права и дужности лица коме је дете поверено на чување и васпитање детаљније регулишу посебним уговором.

Посебно је питање одржавања личних контаката са дететом које је родитељима одузето и поверено на чување и васпитање другом лицу. Да су овакви лични контакти по закону дозвољени произлази већ из тога да родитељи задржавају одређене елементе родитељског права, тј. према већини теоретичара, право управљања имовином и право заступања, и да без таквих контаката не би могли у реду вршити своје родитељско право. За могућност одржавања личних контаката говоре и прописи о смештају детета у туђу породицу. Да би могли родитељи одржавати личне контакте са дететом које је смештено у туђу породицу, неки закони о смештају детета у туђу породицу прописују да се дете смести у туђу породицу која живи у близини родитеља детета (види чл. 8. Закона СР Словеније). Заступа се и мишљење да основ ових контаката није вршење родитељских права већ сродство ⁽¹⁵⁾. Јасно је да може старатељски орган ограничити право родитеља на одржавање личних контаката или то право посве укинати ако би такви лични контакти били на штету детета.

(14) К. Зупанчич: Правни аспекти рејништва, Докторска дисертација, Љубљана 1973, стр. 178.

(15) Види К. Зупанчич: Некатера питања правнице старшев до осебних стиков з отроком, Правник 1972, бр. 10—12.

IV

По члану 65. ОЗБ може суд поверити дете разведених брачних другова другом лицу. И овде је реч о поверавању детета на чување и васпитање другом лицу. Одлуку о поверавању детета другом лицу на чување и васпитање доноси суд у пресуди о разводу брака или у посебном допуњском решењу. Дете се не може поверити на чување и васпитање лицу који не може бити старатељ (чл. 6/5 ОЗОРД). Суд је дужан у решењу у којем поверава дете на чување и васпитање другом лицу одлучити и о издржавању детета, тј. одредити висину доприноса за издржавање и васпитање детета који је сваки родитељ дужан давати у сразмеру са својим могућностима. Ово решење доноси се по службеној дужности (види чл. 66. ОЗБ). Уједно може суд у истој пресуди о разводу брака, с обзиром на интересе детета, одлучити да родитељи или један од њих нема право одржавати личне контакте са дететом. Уосталом, овде важи све оно што је било речено за одузимање детета родитељима и поверавање тог детета другом лицу на чување и васпитање. И овде родитељи задржавају право управљања имовином детета и право заступања и то у личним стварима које су у вези са чувањем и васпитањем детета уз сагласност лица коме је дете поверено на чување и васпитање. И овде је друго лице овлашћено да врши у погледу чувања и васпитања оне радње које нормално изискује чување и васпитање детета а све важније мере може вршити само уз сагласност родитеља, а у случају спора према одлуци старатељског органа. И овде друго лице коме је дете поверено на чување и васпитање врши своја права и дужности под надзором органа старатељства па је према томе суд када повери дете разведених брачних другова другом лицу дужан о томе обавестити старатељски орган.

У надлежност суда улази и одлука о промени одлуке о чувању и васпитању детета која се може донети на тражење разведеног брачног друга или старатељског органа када то траже промене прилике. Суд може, такође, променити своју одлуку о одржавању личних контаката родитеља са дететом или касније донети одлуку о ограничењу или укидању права разведеног брачног друга на лични контакт са дететом.

Овако би се могло смислено поступити и онда када старатељски орган детете одузето родитељима повери на чување и васпитање блиској породици родитеља, нпр. старој мајци и оцу где не треба давати накнаду за смештај детета. У таквим случајевима када није потребна материјална помоћ друштва, био би, наиме, поступак по прописима о смештају у туђу породицу сувишан.

Др Алојзиј Финжгар

РЕЗЈОМЕ

Передача детей на попечение и воспитание другому лицу

По ст. 19 пп. 2 и 3 ранее действовавшего Основного закона о взаимоотношениях родителей и детей вытекало, что если ребенок был отобран от родителей и передан другому лицу на попечение и воспитание, то

родители теряли право попечения и воспитания ребенка, но сохраняли за собой право представительства ребенка даже в его личных делах.

Такой концепции можно возразить, что тяжело отделить попечение и воспитание от представительства по личным делам и что такое представительство содержит или хотя бы предполагает известные меры попечения и воспитания ребенка. В некоторых республиках положения о передаче ребенка в чужую семью предусматривают, что лицо, которому передан ребенок, может препринимать по серьезным вопросам меры по делам попечения и воспитания ребенка лишь с согласия родителей, а в качестве примера серьезных дел приводятся те из ст. 42 прежнего Основного закона о попечительстве, которые в основном относятся к числу актов представительства.

Положение ст. 19 пп. 2 и 3 старого Основного закона о взаимоотношениях родителей и детей возможно осуществить или дополнить в смысле указанных положений о передачи ребенка в чужую семью и принять, что родители, лишённые родительских прав и ребенок которых передан другому лицу на попечение и воспитание, не лишены полностью этого права, а с другой стороны признать, что в таком случае ограничено и их право представительства ребенка. Такое же положение, по мнению автора, имеется и в случаях, если ребенок разведенных супругов передан другому лицу на попечение и воспитание.

SUMMARY

Entrustment of Children to the care and upbringing of another person

According to the Article 19, Paragraphs 2 and 3 of the former Basic Law on the Relations between Parents and Children, when a child is taken away from its parents and entrusted to another person's care and upbringing, the parents lose the right of care and upbringing but retain the right to manage the child's property and represent the child, even in its personal matters.

Such a concept can be criticized because it is difficult to separate the care and upbringing from the representation in the personal matters as it involves or at least is based on certain measures of the care and upbringing. Some of the regulations of the republics on the accommodation of child in the somebody else's family provide that the person to whom the child has been entrusted may undertake some more important measures of the care and upbringing only with the parents' consent. The examples of the more important measures are those from the Article 42 of the former Basic Law on Guardianship which mainly belong to the acts of representation.

The regulation from the Articles 19, Paragraphs 2 and 3 of the former Basic Law on the Relations between Parents and Children can be applied or supplemented in the sense of the above mentioned regulations on the accommodation of child in the somebody else's family so that we could consider that parents whose child has been taken away and entrusted to another person for the care and upbringing are not completely deprived of that right, or, on the other side, that in such case even the right to represent the child is limited. In the author's opinion, such is the case also when the child of the divorced spouses has been entrusted to another person's care and upbringing.

RÉSUMÉ

Garde et éducation des enfants confiées à un tiers

D'après les alinéas 2 et 3 de l'article 19 de l'ancienne Loi fondamentale sur les rapports entre les parents et les enfants il s'ensuivrait que lorsque l'enfant est retiré des parents et que sa garde et son éducation sont confiées à une autre personne les parents perdent le droit de garde et d'éducation et conservent le droit de l'administration des biens de l'enfant et le droit de représenter l'enfant même dans les affaires personnelles de l'enfant.

On peut objecter à une telle conception qu'il est difficile de séparer la garde et l'éducation de la représentation dans les affaires personnelles qu'une telle représentation contient ou au moins suppose des mesures déterminées de la garde et de l'éducation de l'enfant. Dans certaines prescriptions des républiques fédérées relatives au placement de l'enfant dans une autre famille il est prévu que la personne à laquelle l'enfant est confié peut prendre des mesures de plus d'importance de garde et d'éducation de l'enfant seulement avec le consentement des parents et comme exemples des mesures de plus d'importance sont mentionnées celles qui sont contenues dans l'article 42 de l'ancienne Loi fondamentale sur la tutelle qui se rapportent généralement aux actes de représentation.

La prescription des alinéas 2 et 3 de l'article 19 de la Loi fondamentale sur les rapports entre les parents et les enfants peut être mis en application ou complétée dans le sens des prescriptions mentionnées relatives au placement de l'enfant dans une autre famille et admettre que les parents auxquels l'enfant a été retiré et confié à la garde et à l'éducation d'une autre personne ne sont pas entièrement privés de ce droit et d'autre part que dans ce cas leur droit à la représentation de l'enfant est limité. Telle est la situation, selon l'avis de l'auteur, même lorsque l'enfant des époux divorcés est confié à la garde et à l'éducation d'une autre personne.